

УПУТСТВО
о провођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу
изборних технологија

Сарајево, мај 2024. године

На основу члана 2.9 став (1) тачка 8. и 20.16д Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24), Централна изборна комисија БиХ је на 20. сједници, одржаној 03.05.2024. године, донијела

УПУТСТВО
о провођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија

Поглавље I. – Опште одредбе

Члан 1.
(Предмет)

Упутством о провођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија (у даљњем тексту: Упутство) утврђује се начин припреме и провођење пилот пројеката коришћења технологија у изборном процесу, начин инсталирања и припреме опреме, провођења изборних активности уз употребу технологија, вођења евиденција и извјештаја, обавезе учесника, начина доставе и пријема опреме и друга питања битна за организацију и провођење пилот пројеката на дан одржавања Локалних избора 2024. године.

Члан 2.
(Сврха пилот пројеката)

Сврха пилот пројеката је тестирање изборних технологија и симулација њихове примјене на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини, ради утврђивања модалитета технолошког јачања изборних институција и процеса како би се добили релевантни показатељи о могућностима примјене изборних технологија у изборном процесу.

Члан 3.
(Врсте пилот пројеката)

На дан одржавања Локалних избора 2024. године Централна изборна комисија БиХ провешће следеће пилот пројекте:

1. Пилот пројекат 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата
2. Пилот пројекат 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића
3. Пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација бирача и аутентификација бирача
4. Пилот пројекат 4 – Видео надзор на бирачким мјестима – уколико се стекну услови за провођење.

Члан 4.
(Аутентификација бирача и трансмисија резултата)

- (1) Аутентификација бирача је поступак потврђивања идентитета бирача на бирачком мјесту, који се врши након извршене идентификације путем личног документа из члана 5.12 став (4) Изборног закона БиХ, и подразумева процедуру поређења математичког модела отиска прста бирача у евиденцијама Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података и додатне потврде идентитета бирача.
- (2) Трансмисија резултата је поступак уноса изборних резултата у Јединствени изборни информациони систем путем он-лине апликације и врши се након ручног пребројавања резултата гласања на бирачким мјестима.
- (3) Бирачка мјеста на којима ће бити проведен пилот пројекат аутентификације бирача и трансмисије резултата биће одређена посебном одлуком Централне изборне комисије БиХ у складу са техничким условима бирачког мјеста.

Члан 5.

(Оптички скенери и аутоматско пребројавање резултата избора)

- (1) Оптички скенери су посебни електронски уређаји који препознају технологију препознавања оптичног знака са инсталираним одговарајућим softwerom створеним у изборне сврхе, те са интегрисаним компонентама за скенирање папирног гласачког листића, пребројавање гласова, збрајање резултата и штампање и служе у сврху провођења гласања на бирачким мјестима и доставе резултата избора.
- (2) Бирачка мјеста на којима ће бити проведен пилот пројекат оптичких скенера и аутоматског пребројавања резултата избора биће одређена посебном одлуком Централне изборне комисије БиХ у складу са техничким условима бирачког мјеста.

Члан 6.

(Биометријска идентификација бирача)

- (1) Биометријска идентификација и аутентификација је поступак потврђивања идентитета бирача на бирачком мјесту, који се врши након извршене идентификације бирача на бирачком мјесту путем личног документа из члана 5.12 став (4) Изборног закона БиХ, и подразумева процедуру поређења биометријских података отиска прста бирача путем уређаја за идентификацију у који су интегрисани биометријски подаци или који се у реалном времену провјеравају у евиденцијама Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података.
- (2) Бирачка мјеста на којима ће бити проведен пилот пројекат оптичких скенера и аутоматског пребројавања резултата избора биће одређена посебном одлуком Централне изборне комисије БиХ у складу са техничким условима бирачког мјеста.

Члан 7.

(Видео надзор на бирачким мјестима)

- (1) Видео надзор је систем којим су покривена бирачка мјеста и/или просторије предвиђене за бројање гласачких листића и који има могућност локалне похране видео снимака, а којим није угрожена тајност гласања.
- (2) Пилот пројекат видео надзора биће проведен, уколико се испуне технички услови, на бирачким мјестима и/или просторијама предвиђеним за бројање гласачких листића а која ће бити одређена посебном одлуком Централне изборне комисије БиХ а након консултација са изборним комисијама основних изборних јединица (у даљњем тексту: изборне комисије).

Поглавље II. - Аутентификација бирача и трансмисија резултата са бирачког мјеста

**Члан 8.
(Опрема)**

У сврху провођења пилот пројекта аутентификације бирача и трансмисија резултата на бирачком мјесту користе се пријеносни рачунари, скенери отисака прста, бар code скенери и мобилни интернет пакети са УСБ модемом.

**Члан 9.
(Достава опреме)**

(1) Техничку опрему из члана 8. овог Упутства Централна изборна комисија БиХ доставља на бирачко мјесто уз координацију са изборним комисијама и на основу Плана доставе, а о чему се води посебан Записник.

(2) Према плану из става (1) овог члана, опрема се доставља најкасније 12 сати прије отварања бирачких мјеста.

**Члан 10.
(Оператер)**

(1) Оператер је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ задужена за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат.

(2) Оператер је обавезан да техничку опрему потребну за провођење пилот пројекта у координацији са изборним комисијама инсталира на бирачком мјесту одмах након заступања опреме од стране бирачког одбора, те провјери функционалност достављене опреме о чему извјештава изборну комисију.

(3) Поступак инсталирања и начина провјере опреме биће регулисан посебном инструкцијом Централне изборне комисије БиХ.

**Члан 11.
(Провјера опреме)**

(1) Оператер из члана 10. овог Упутства дужан је бити на бирачком мјесту најмање 1 сат прије отварања бирачког мјеста и поновно провјерити све функционалности опреме о чему извјештава изборну комисију путем председника бирачког одбора.

(2) Предсједник бирачког одбора дужан је омогућити приступ оператеру уз особе из члана 16. став (1) Правилника о провођењу избора.

(3) У случају проблема у раду и функцинирању опреме поступа у складу са Инструкцијом из члана 10. став (3) овог Упутства.

(4) У случају техничких проблема са опремом одлуку о наставку изборних активности на бирачком мјесту доноси Централна изборна комисија БиХ.

**Члан 12.
(Поступак идентификације и аутентификације)**

(1) Приликом уласка на бирачко мјесто ради идентификације и гласања сваки бирач мора предочити један од важећих личних докумената, у складу са чланом 5.12 Изборног закона БиХ, ради идентификације бирача. Након што се уврди идентитет бирача члан бирачког одбора, задужен за идентификацију, проналази његово име и презиме у изводу из Централног бирачког списка, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка. Члан бирачког одбора има дужност и одговорност упозорити сваког бирача да његов потпис на изводу

из Централног бирачког списка мора одговарати потпису на идентификационом документу који је предочен.

(2) Уколико се бирач не потпише идентично као на идентификационом документу, члан бирачког одбора га упозорава да се треба потписати исто као на идентификационом документу, а уколико бирач исто одбије предсједник бирачког одбора у дијелу 35 ЗАРБО наводи име и презиме бирача, редни број бирача на изводу из Централног бирачког списка и чињеницу да је бирач одбио да се потпише идентично као на идентификационом документу.

(3) Након извршене идентификације, уколико је идентификација извршена путем личне карте или возачке дозволе оператер путем скенера бар кода учитава бар код са документа којим је извршена идентификација. Након што апликација учита личне податке бирача а који буду видљиви на екрану, оператер упућује бирача да стави отисак одговарајућег прста на читач отиска прста који путем апликације и математичког модела отиска прста упоређује отисак са базом података Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података.

(4) Након што се изврши аутентификација и потврди идентитет, бирач се упућује у даљњу процедуру гласања прописану чланом 18. Правилника о провођењу избора.

(5) У случају неуспјеле аутентификације врши се поновна идентификација путем личног документа од стране предсједника бирачког одбора и члана бирачког одбора задуженог за идентификацију, о чему се води посебна евиденција која садржи име и презиме бирача код којег није успјела аутентификација и вријеме гласања. Бирач се након поновне идентификације упућује у даљњу процедуру гласања прописану чланом 18. Правилника о провођењу избора.

(6) Уколико је идентификација бирача извршена путем путне исправе, умјесто поступка читања бар кода са документа, оператер уноси јединствени број грађанина у апликацију након чега се проводи поступак прописан ст. (3), (4) и (5) овог Упутства.

(7) У случају покушаја гласања у име друге особе, гласање се прекида те се позива полиција. Предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО евидентирати овај случај, записујући податке с идентификационог документа којим је покушано гласање и податке особе која је покушала гласање уколико располаже тим подацима. О наведеним случајевима предсједник бирачког одбора одмах обавјештава изборну комисију.

Члан 13.

(Помоћ друге особе)

(1) Приликом гласања бирача који је слијеп, неписмен или особа са инвалидитетом, бирач има право користити помоћ друге особе коју он изабере и уз одобрење предсједника бирачког одбора.

(2) Приликом гласања особе из става (1) овог члана проводи се процедура прописана чланом 19. Правилника о провођењу избора.

(3) За особе за које није могуће извршити аутентификацију примјењује се процедура прописана чланом 12. став (5) овог Упутства.

Члан 14.

(Извјештај)

О цијелом поступку аутентификације бирача води се посебан извјештај који садржи вријеме отварања и затварања бирачког мјеста, укупну излазност на бирачком мјесту, статистике о полу и старости бирача, броју успјешних аутентификација, броју

неуспјешних аутентификација, информацију о покушајима гласања у име друге особе, евентуалним проблемима у раду апликације, евентуалним проблемима са интернет конекцијом те друга запажања од стране оператера и предсједника бирачког одбора.

Члан 15.

(Пристап Јединственом изборном информационом систему)

- (1) За потребе трансмисије резултата са бирачког мјеста сваком бирачком мјесту се омогућује пристап Јединственом изборном информационом систему.
- (2) Оператер или члан бирачког одбора путем одговарајуће апликације уноси податке следеће податке:
  - а) Вријеме отварања бирачког мјеста и евентуални коментар,
  - б) Одзив у 11.00 сати,
  - с) Одзив у 15.00 сати,
  - д) Одзив у 19.00 сати,
  - е) Затварање бирачког мјеста.
- (3) Након затварања бирачког мјеста проводе се процедуре пребројавања гласачких листића прописаних чл. 25. – 30. Правилника о провођењу избора.
- (4) Унос резултата избора у апликацију врши се одмах након завршавања пребројавања одређеног нивоа и уноса резултата у ЗР образац.
- (5) Начин приступа, овлаштења и додјела корисничких права те контрола изборних резултата биће регулисан посебним актом Централне изборне комисије БиХ.

Члан 16.

(Демонстација опреме)

- (1) Након завршетка рада бирачког одбора оператер из члана 9. овог Упутства дужан је деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему.
- (2) Предсједник бирачког одбора дужан је да опрему из става (1) овог члана уз осјетљиви изборни материјал достави са бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата Централној изборној комисији БиХ.

Поглавље III. – Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића

Члан 17.

(Опрема)

- (1) За потребе провођења пилот пројекта користиће се оптички скенери који користе технологију препознавања оптичког знака. Ова технологија има интегрисане компоненте за скенирање папирног гласачког листића, пребројавање гласова, сумирање резултата и штампање.
- (2) Уз скенере из става (1) овог члана користи се и посебна гласачка кутија, прилагођена техничким захтјевима скенера и са могућношћу печатења кутије.
- (3) У сврху провођења пилот пројекта употребе оптичких скенера и аутоматског пребројавања гласачких листића биће проведен јавни поступак одабира најповољнијег понуђача за набавку оптичких скенера са директном трансмисијом резултата.
- (4) Поступак из става (1) проводи донатор из члана 8. Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године број: 05-1-02-2-419-1/24 од 03.04.2024 .године.

Члан 18.

(Достављање опреме)

- (1) Техничку опрему из члана 8. овог Упутства Централна изборна комисија БиХ доставља на бирачко мјесто уз координацију са изборним комисијама и на основу Плана доставе, а о чему се води посебан Записник.
- (2) Према плану из става (1) овог члана, опрема се доставља најкасније 12 сати прије отварања бирачких мјеста.

Члан 19. (Оператер)

- (1) Оператер је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ задужена за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат.
- (2) Оператер је обавезан да техничку опрему потребну за провођење пилот пројекта у координацији са изборним комисијама инсталира на бирачком мјесту одмах након запримања опреме од стране бирачког одбора, те провјери функционалност достављене опреме о чему извјештава изборну комисију.
- (3) Поступак инсталирања и начина провјере опреме биће регулисан посебном инструкцијом Централне изборне комисије БиХ.

Члан 20. (Провјера опреме)

- (1) Оператер из члана 18. овог Упутства дужан је бити на бирачком мјесту најмање 1 сат прије отварања бирачког мјеста и поновно провјерити функционалност опреме о чему извјештава изборну комисију путем председника бирачког одбора.
- (2) Председник бирачког одбора дужан је омогућити приступ оператеру уз особе из члана 19. став (1) Правилника о провођењу избора.
- (3) Председник бирачког одбора провјерава гласачку кутију и показује свим присутним особама да је гласачка кутија празна. Након тога оптички скенер се ставља на гласачку кутију и прописно печати.
- (4) Прије отварања бирачког мјеста оператер принта почетни извјештај из скенера из којег је видљиво да је почетно стање на скенеру „0“. Овај Извјештај потписује председник и сви чланови бирачког одбора и прилаже се уз ЗАРБО образац.
- (5) У случају проблема у раду и функционисању опреме поступа се у складу са Инструкцијом из члана 19. став (3) овог Упутства.
- (6) У случају техничких проблема са опремом одлуку о наставку изборних активности на бирачком мјесту доноси Централна изборна комисија БиХ.

Члан 21. (Идентификација, издавање гласачког листића и гласање)

- (1) Приликом уласка на бирачко мјесто ради идентификације и гласања сваки бирач мора предочити један од важећих личних докумената, у складу са чланом 5.12 Изборног закона БиХ. Након што члан бирачког одбора утврди идентитет бирача и његово име буде пронађено у изводу из Централног бирачког списка, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка. Члан бирачког одбора има дужност и одговорност упозорити сваког бирача да његов потпис на изводу из Централног бирачког списка мора одговарати потпису на идентификационом документу који је предочен.
- (2) Уколико се бирач не потпише идентично као на идентификационом документу, члан бирачког одбора га упозорава да се треба потписати исто као на идентификационом документу, а уколико бирач исто одбије председник бирачког одбора у дијелу 35 ЗАРБО

- наводи име и презиме бирача, редни број бирача на изводу из Централног бирачког списка и чињеницу да је бирач одбио да се потпише идентично као на личном документу.
- (3) Када бирач буде идентификован и потпише се у извод из Централног бирачког списка, члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића издаје гласачки листић. Уколико технологија буде дозвољавала, на сваки гласачки листић, на предњој страници испод текста "Упутство за гласање" у доњем лијевом углу ставља отисак штампбиља бирачког мјеста потписује се поред штампбиља, објашњава бирачу како треба исправно испунити гласачке листиће уз напомену да обавезно погледа упутство о начину гласања на полеђини сваког гласачког листића затим му издаје гласачке листиће и одмах га упућује према једној од слободних гласачких кабина како би попунио гласачке листиће. У гласачкој кабини у исто вријеме смије да се налази само једна особа осим ако се ради о бирачу из члана 19. Правилника о провођењу избора.
- (4) Испуњавање гласачког листића на бирачком мјесту је тајно, гласање је лично. Предсједник и чланови бирачког одбора дужни су да осигурају тајност гласања и онемогуће да нека особа гласа умјесто друге особе под његовим именом или да поново гласа.
- (5) Након попуњавања гласачких листића бирач гласачки листић ставља у посебну фасциклу којом се осигурава тајност гласања, те уз помоћ фасцикле убацује једна по један гласачки листић у оптички скенер.
- (6) Након што бирач убаци гласачки листић у оптички скенер, на display скенера добија информацију да ли је листић "важећи" или „неважећи“, након чега бира опцију да ли жели наставити или прекинути поступак гласања. Уколико потврди наставак гласања, гласачки листић кроз оптички скенер улази у гласачку кутију, а уколико прекине поступак гласања бирач има право тражити од бирачког одбора издавање новог гласачког листића.
- (7) О случајевима у којима је издат нови гласачки листић бирачки одбор води посебну евиденцију.
- (8) Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије води рачуна да сви гласачки листићи буду убачени у оптички скенер.
- (9) У случају да бирач не убаци све гласачке листиће који су му издати на бирачком мјесту, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије упозориће га да је обавезан да то уради. Ако бирач не поступи у складу са овим упозорењем, предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО извршити евиденцију наведеног, записујући и податке с идентификационом документа бирача.
- (10) У случају да бирач покуша у гласачку кутију убаци гласачки листић који се по боји или на други начин разликује од оригиналних гласачких листића који се издају на бирачким мјестима, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије обавијестиће о томе предсједника бирачког одбора, који ће прекинути процес гласања и уз интервенцију полиције тај гласачки листић одузети бирачу. Предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО евидентирати овај случај, записујући и податке с идентификационом документа бирача. О наведеним случајевима предсједник бирачког одбора одмах обавјештава изборну комисију.

Члан 22.

(Помоћ друге особе)

- (1) Приликом гласања бирача који је слијеп, неписмен или лице са инвалидитетом, бирач има право користити помоћ друге особе којег он изабере и уз одобрење предсједника бирачког одбора.
- (2) Приликом гласања особе из става (1) овог члана проводи се процедура прописана чланом 19. Правилника о провођењу избора.

Члан 23.

(Затварање бирачког мјеста)

- (1) Након затварања бирачког мјеста оператер принта завршни извјештај са укупним одзивом за бирачко мјесто, те са резултатима гласања.
- (2) Један примјерак Извјештаја из става (1) потписују предсједник и сви чланови бирачког одбора и извјештај се прилаже уз ЗАРБО образац, други примјер извјештаја се објављује на видљивом мјесту испред бирачког мјеста.
- (3) Прелиминарни резултати се електронски преносе Централној изборној комисији БиХ.
- (4) Начин доставе изборних резултата биће прописан посебним актом Централне изборне комисије БиХ.

Члан 24.

(Ручно бројање гласачких листића)

- (1) Након аутоматског пребројавања гласачких листића бирачки одбор приступа ручном пребројавању гласачких листића. Гласачки листићи се пребројавају у складу са одредбама поглавља IV – Правилника о провођењу избора.
- (2) Резултати утврђени ручним бројањем се путем ЗР образаца достављају изборној комисији које врши поређење аутоматског и ручног пребројавања резултата.
- (3) Поступак коначног утврђивања резултата и процедуре у случајевима разлике између аутоматског и ручног пребројавања биће регулисано посебним актом Централне изборне комисије БиХ.

Члан 25.

(Гласачки листићи)

- (1) За потребе провођења пилот пројекта користиће се посебна врста гласачких листића.
- (2) Изглед, форма и садржај гласачког листића биће уређена посебним актом Централне изборне комисије БиХ у координацији са донатором и испоручиоцем опреме.
- (3) Централна изборна комисија БиХ ће користити потпуно исти садржај гласачких листића за сва бирачка мјеста у основној изборној јединици и за бирачка мјеста на којима се користе оптички скенери као и на бирачким мјестима на којима ће се гласање вршити без употребе скенера.

Члан 26.

(Извјештај)

О цијелом поступку употребе оптичких скенера оператер је дужан да сачини посебни извјештај који садржи вријеме отварања и затварања бирачког мјеста, укупну излазност на бирачком мјесту, времену потребном за кориштење уређаја, евентуалним проблемима у раду оптичких, евентуалним проблемима са интернет конекцијом приликом доставе резултата те друга запажања од стране оператера и предсједника бирачког одбора.

Члан 27.

(Деинсталација опреме)

- (1) Након завршетка рада бирачког одбора оператер из члана 18. овог Упутства дужан је деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему.
- (2) Предсједник бирачког одбора дужан је да опрему из става (1) овог члана уз осјетљиви изборни материјал доставити с бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата Централној изборној комисији БиХ.

Поглавље IV. - Биометријска идентификација бирача и аутентификација бирача

Члан 28. (Опрема)

У сврху провођења пилот пројекта биометријска идентификација и аутентификација бирача користи се електронски уређај који садржи читљиву зону за документе, скенер отиска прста, display и могућност интегрисања биометријских података у уређај или могућност електронске провјере биометријских података.

Члан 29. (Достава опреме)

- (1) Техничку опрему из члана 8. овог Упутства Централна изборна комисија БиХ доставља на бирачко мјесто уз координацију с изборним комисијама и на основу Плана доставе, а о чему се води посебан Записник.
- (2) Према плану из става (1) овог члана, опрема се доставља најкасније 12 сати прије отварања бирачких мјеста.

Члан 30. (Оператер)

- (1) Оператер је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ задужена за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат опреме.
- (2) Оператер је обавезан да техничку опрему потребну за провођење пилот пројекта у координацији са изборном комисијом инсталира на бирачком мјесту одмах након запримања опреме од стране бирачког одбора те провјери функционалност достављене опреме о чему извјештава изборну комисију.
- (3) Поступак инсталирања и начина провјере опреме биће регулисан посебном инструкцијом Централне изборне комисије БиХ.

Члан 31. (Провјера опреме)

- (1) Оператер из члана 30. овог Упутства дужан је бити на бирачком мјесту најмање 1 сат прије отварања бирачког мјеста и поновно провјерити функционалности опреме прије отварања бирачког мјеста о чему извјештава изборну комисију путем председника бирачког одбора.
- (2) Председник бирачког одбора дужан је омогућити приступ оператеру уз особе из члана 16. става (1) Правилника о провођењу избора.
- (3) У случају проблема у раду и функционисању опреме поступа у складу с Инструкцијом из члана 30. став (3) овог Упутства.
- (4) У случају техничких проблема са опремом одлуку о наставку изборних активности на бирачком мјесту доноси Централна изборна комисија БиХ.

Члан 32. (Поступак биометријске идентификације и аутентификације)

- (1) Приликом уласка на бирачко мјесто ради идентификације и гласања сваки бирач мора предочити један од важећих личних докумената, у складу с чланом 5.12 Изборног закона БиХ, ради идентификације. Након што се утврди идентитет бирача члан бирачког одбора, задужен за идентификацију, проналази његово име и презиме у изводу из

Централном бирачког списка, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу поред свог имена у изводу из Централном бирачког списка. Члан бирачког одбора има дужност и одговорност упозорити сваког бирача да његов потпис на изводу из Централном бирачког списка мора одговарати потпису на идентификационом документу који је предочен.

(2) Уколико се бирач не потпише идентично као на идентификационом документу, члан бирачког одбора га упозорава да се треба потписати исто као на идентификационом документу, а уколико бирач исто одбије председник бирачког одбора у дијелу 35 ЗАРБО наводи име и презиме бирача, редни број бирача на изводу из Централном бирачког списка и чињеницу да је бирач одбио да се потпише идентично као на личном документу.

(3) Након извршене идентификације, оператер путем скенера учитава машинску читљиву зону са документа којим је извршена идентификација. Након што апликација учита личне податке бирача, и подаци буду видљиви на displayu, оператер упућује бирача да стави отисак одговарајућег прста на читач отиска прста који путем апликације упоређује отисак са подацима похрањеним на уређај или са базом података Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података.

(4) Након што се изврши аутентификација и потврди идентитет, бирач се упућује у даљњу процедуру гласања прописану чланом 18. Правилника о провођењу избора.

(5) У случају неуспјеле аутентификације врши се поновна идентификација путем личног документа од стране председника бирачког одбора и члана бирачког одбора задуженог за идентификацију, о чему се води посебна евиденција која садржи име и презиме бирача код којег није успјела аутентификација и вријеме гласања. Бирач се након двоструке идентификације упућује у даљњу процедуру гласања прописану чланом 18. Правилника о провођењу избора.

(6) У случају покушаја гласања у име друге особе, гласање се прекида те се позива полиција. Председник бирачког одбора ће у ЗАРБО евидентирати овај случај, записујући податке с идентификационом документа којим је покушано гласање и податке особе која је покушала гласање уколико располаже тим подацима. О наведеним случајевима председник бирачког одбора одмах обавјештава изборну комисију.

Члан 33.

(Помоћ другог лица)

(1) Приликом гласања бирача који је слијеп, неписмен или особа са инвалидитетом, бирач има право користити помоћ друге особе којег он изабере и уз одобрење председника бирачког одбора.

(2) Приликом гласања особе из става (1) овог члана проводи се процедура прописана чланом 19. Правилника о провођењу избора.

(3) За особе за које није могуће извршити аутентификацију примјењује се процедура прописана чланом 11. став (5) овог Упутства.

Члан 34.

(Извјештај)

О цијелом поступку биометријске идентификације и аутентификације бирача води се посебна евиденција која садржи вријеме отварања и затварања бирачког мјеста, укупну излазност на бирачком мјесту, статистике о spolu и старости бирача, броју успјешних аутентификација, броју неуспјешних аутентификација, информацију о покушајима гласања у име друге особе, времену потребном за аутентификацију, евентуалним

проблемима у раду апликације, евентуалним проблемима са интернет конекцијом те друга запажања од стране оператера и предсједника бирачког одбора.

Члан 35. (Деинсталација опреме)

- (1) Након завршетка рада бирачког одбора оператер из члана 30. овог Упутства дужан је деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему.
- (2) Предсједник бирачког одбора дужан је да опрему из става (1) овог члана уз осјетљиви изборни материјал достави са бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата Централној изборној комисији БиХ.

Поглавље V. – Видео надзор

Члан 36. (Опрема)

- (1) У сврху провођења пилот пројекта видео надзор користи се видео камера са одговарајућим сталком, уређајем за локалну похрану података те евентуално display за приказ видео снимака у реалном времену.
- (2) Централна изборна комисија БиХ донијеће обавезујуће Упутство о инсталацији, коришћењу опреме за видео надзор, пријеносу и чувању надзорних видео снимака те о одговорностима надлежних органа који су у том смислу задужени за провођење избора, као и о прекршајима због кршења тих правила.
- (3) Пилот пројекат видео надзора провешће се само уколико се осигурају технички услови за провођење пилот пројекта.

Члан 37. (Достава опреме)

- (1) Техничку опрему из члана 8. овог Упутства Централна изборна комисија БиХ доставља на бирачко мјесто уз координацију са изборним комисијама и на основу Плана доставе, а о чему се води посебан Записник.
- (2) Према плану из става (1) овог члана, опрема се доставља најкасније 12 сати прије отварања бирачких мјеста.

Члан 38. (Оператер)

- (1) Оператер је особа именована од стране Централне изборне комисије БиХ задужена за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат опреме.
- (2) Оператер је обавезан да техничку опрему потребну за провођење пилот пројекта у координацији са изборном комисијом инсталира на бирачком мјесту одмах након запримања опреме од стране бирачког одбора те провјери функционалност достављене опреме о чему извјештава изборну комисију.

Члан 39. (Провјера опреме)

- (1) Оператер из члана 38. овог Упутства дужан је бити на бирачком мјесту најмање 1 сат прије отварања бирачког мјеста и поновно провјерити функционалности опреме прије

отварања бирачког мјеста о чему извјештава изборну комисију путем предсједника бирачког одбора.

(2) Предсједник бирачког одбора дужан је омогућити приступ оператеру уз особе из члана 16. став (1) Правилника о провођењу избора.

(3) У случају техничких проблема са опремом одлуку о наставку изборних активности на бирачком мјесту доноси Централна изборна комисија БиХ.

Члан 40. (Извјештај)

О цијелом поступку кориштења видео надзора води се посебна евиденција која садржи све податке везане за рад уређаја те друга запажања од стране оператера и предсједника бирачког одбора.

Члан 41. (Деинсталација опреме)

(1) Након завршетка рада бирачког одбора оператер из члана 38. овог Упутства дужан је деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему.

(2) Предсједник бирачког одбора дужан је да опрему из става (1) овог члана уз осјетљиви изборни материјал доставља са бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата Централној изборној комисији БиХ.

Поглавље VI – Завршне одредбе

Члан 42. (Обавјештавање бирача о провођењу пројеката)

Централна изборна комисија БиХ и изборне комисије обавезне су да путем средстава јавног мнијења, званичне интернет странице и друштвених мрежа обавијесте бираче који гласају на бирачким мјестима на којим се проводе пилот пројекти, да Централна изборна комисија БиХ проводи пилот пројекте употребе нових технологија, те о свим правима и обавезама бирача у вези са пилот пројектима.

Члан 43. (Обука)

За све предсједнике, замјенике предсједника и чланове и замјенике чланова бирачких одбора биће организована посебна обука на основу Плана и програма обуке усвојеног од стране Централне изборне комисије БиХ.

Члан 44. (Координација)

Пилот пројекти биће реализовани уз подршку међународних донатора и уз координацију са Агенцијом за идентификационе документе, евиденцију и размјену података и Агенцијом за заштиту личних података.

Члан 45. (Одговорност)

(1) Изборна комисија и бирачки одбори на којима ће бити реализовани пилот пројекти одговорни су за одређивање бирачких мјеста који имају услове за примјену технологија

које ће бити коришћене у изборном периоду, функционисање техничке опреме, осигурање изборне технологије те благовремену доставу опреме.
(2) Све обавезе и одговорности изборних комисија и бирачких одбора подлијежу испитивању одговорности на основу одредби Изборног закону БиХ.
Све што није регулисано овим Упутством користе се одредбе Правилника о провођењу избора.

Члан 46.
(Правилник о провођењу избора)

За све оно што није прописано одредбама овога Упутства примјењу се одредбе Правилника о провођењу избора.

Члан 47.
(Ступање на снагу и објава у службеним гласилима)

Ово Упутство ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном гласнику БиХ“, „Службеним новинама Ф БиХ“, „Службеном гласнику РС, „Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ“ и на интернет-страници Централне изборне комисије БиХ www.избори.ба.

Број:05-1-02-2-601-1/24
Сарајево, 03.05.2024. године

Предсједница
др Кристина Хаџиабдић